

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **G. F.**, zastoupeného Mgr. Ivetou Kubica Magnuskovou, advokátkou se sídlem Ó. Lysohorského 702, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2019, č. j. MZP/2019/580/422, sp. zn. ZN/MZP/2019/580/98, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 A 93/2019-45,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 A 93/2019-45, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce jako vlastník hospodářského lesa neprovedl v rozmezí let 2014 až 2017 včasné vytěžení a následnou účinnou asanaci stromů o celkovém objemu 451 m³, napadených kalamitním druhem lýkožroutem smrkovým (kůrovcem). Tím došlo k dokončení vývoje nové generace škůdců na napadených stromech a vytvoření podmínek pro působení biotických činitelů v podobě vylíhnutí a opuštění stromů kůrovci, jejich nekontrolovatelného šíření do okolních porostů a ohrožení dalších stromů. Žalobce tak z nedbalosti vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů a svým jednáním ohrozil životní prostředí v lesích. Česká inspekce životního prostředí (dále jen „inspekce“) žalobci za přešůpek podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa (dále jen „zákon o

inspekci“), uložila pokutu ve výši 280.000 Kč. Žalovaný k odvolání žalobce v nepatrné části změnil výrok I. rozhodnutí inspekce, ve zbytku toto rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze. Namítl nesprávné zjištění skutkového stavu a zdůraznil, že přemnožení kůrovce je důsledkem klimatických změn. Žalobce nesouhlasil s tím, že neprováděl včasná a dostatečná opatření k předcházení a zabránění působení škodlivých činitelů na les. Poukázal také na nesprávné použití správního uvážení při stanovení výše pokuty, nepatrnou výměru svých pozemků a skutečnost, že je laikem v oboru lesnictví. Městský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítl, že správní orgány nezohlednily jeho osobní a majetkové poměry a vycházely pouze z přehledu jeho nemovitostí; stejně tak nevezaly v potaz rozlohu a hodnotu stěžovatelových lesů. V jiných případech byly za spáchání stejného přestupku uloženy, s přihlédnutím k rozloze lesa, podstatně nižší pokuty. Medián výše pokut, které inspekce uložila za přestupek podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona o inspekci, činí podle rešerše provedené stěžovatelem 8.000 Kč. Správní orgány nezohlednily ani skutečnost, že stěžovatel byl v daném období v důsledku špatného zdravotního stavu dlouhodobě omezen v pracovních činnostech; přesto se snažil inspekci poskytnout součinnost. Stěžovateli navíc již byla za pasivitu během správního řízení uložena pokuta podle § 15 odst. 1 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve výši 100.000 Kč. Správní orgány tedy neprovedly náležitou individualizaci správního trestu.

[4] Stěžovatel při jednání před městským soudem navrhl, aby soud *in eventum* rozhodl o moderaci výše uložené pokuty, případně o upuštění od jejího uložení, nezruší-li napadené rozhodnutí a nevrátí je žalovanému k dalšímu řízení. Soud při jednání zamítl žádost o poskytnutí lhůty k doložení důkazů o osobních a majetkových poměrech stěžovatele s odůvodněním, že by došlo k rozšiřování žalobních bodů po uplynutí lhůty k podání žaloby. Podle judikatury však postačuje, aby žalobce ve lhůtě k podání žaloby uplatnil námitku zpochybňující výši uložené sankce, což stěžovatel učinil. Městský soud proto nemohl řádně posoudit, zda je pokuta v dané výši pro stěžovatele zjevně nepřiměřená, nevycházel-li ze všech hledisek rozhodných pro určení její výše, kterými jsou mj. osobní a majetkové poměry pachatele přestupku.

[5] Stěžovatel zdůraznil, že výskyt kůrovce a jeho globální přemnožení jsou důsledkem klimatických změn. Stěžovatel nemůže za šíření kůrovcovité kalamity a nebyl svým jednáním jakkoliv schopen ovlivnit podmínky pro působení škodlivých činitelů. Vycházel z nejnovějších poznatků a použil opatření tzv. bezzásahu. Zákon nestanoví taxativní výčet opatření k zabránění výskytu a rozmnožování kůrovce a ohrožení sousedních lesů, které by měl stěžovatel přijmout v případě napadení lesů kůrovcem, nebo jejich prioritizaci. Nemůže proto jít k tíži stěžovatele, že vybral opatření, které se mu jevilo jako logické. Pokud žalovaný požadoval provedení konkrétních opatření, mohl tento požadavek vznést

pokračování

v rámci jednání. Stěžovatele však nelze postihnout za to, že mu nejsou známy žalovaným preferované způsoby ochrany. Městský soud současně neřešil otázku závaznosti doporučení či výzev odborného lesního hospodáře. Stěžovatel má tedy za to, že soud nesprávně posoudil naplnění skutkové podstaty přestupku.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že inspekce vyhodnotila možnost uložení i jiných, mírnějších druhů správních trestů za dané přestupky. Při určení druhu a výměry správního trestu přihlédla k povaze a závažnosti přestupku a přitěžujícím i polehčujícím okolnostem. Stěžovatel umožnil kůrovci na jimi napadených stromech o objemu 451 m³ dospět a vylétnout do okolí, což mohlo mít za následek napadení dalších stromů o objemu čítajícím až osminásobek výše uvedeného rozsahu v další generaci kůrovci. V důsledku tohoto jednání došlo ke snížení stability lesních porostů a naplnění hrozby rozpadu lesních porostů v daných katastrálních územích. Žalovaný se zabýval rovněž existencí liberačních důvodů, jejichž naplnění neshledal vzhledem k nedostatečnému a nikoliv včasnému konání stěžovatele při ochraně lesa. Inspekce dále zohlednila, že stěžovatel byl odborným lesním hospodářem opakovaně písemně vyzýván ke skácení a asanování kůrovci napadených stromů a poučován o svých zákonných povinnostech. Ve vztahu k námitce, že správní orgány nezohlednily osobní a majetkové poměry stěžovatele, žalovaný zdůraznil, že v tomto směru leží důkazní břemeno na obviněném z přestupku. Stěžovatel správním orgánům v řízení nepředložil žádné podklady ohledně svých majetkových poměrů; správní orgány proto vycházely z veřejně dostupných zdrojů. I kdyby kasační soud dospěl k závěru, že stěžovatel návrh na moderaci pokuty uplatnil včas, nebyla by splněna podmínka zjevné nepřiměřenosti pokuty. Stěžovatel se navíc nemůže zprostit odpovědnosti poukazem na to, že jiné subjekty se dopouštějí stejného závadného jednání bez příčinné souvislosti s nyní postihovaným jednáním. Stěžovatelem uvedené srovnání není relevantní ani s ohledem na objem nevytěžených stromů a délku doby, po kterou subjekty nevykonávaly ochranu lesa před hmyzími škůdci.

[7] K námitce, že správní orgány nezohlednily stěžovateli dříve uloženou sankci, žalovaný uvedl, že inspekce stěžovateli uložila pořádkovou pokutu podle kontrolního řádu, neboť stěžovatel inspekci neumožnil výkon jejího oprávnění a neposkytl jí potřebnou součinnost. Stěžovatel dále neplnil právní povinnosti, které mu ukládá zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon). Inspekce prokázala, že stěžovatel vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Příčinná souvislost mezi jednáním stěžovatele a následkem byla dána jeho nečinností, neboť neskácel, neasanoval, popř. nevyvezl z lesa napadené stromy dostatečně a včas. Postup stěžovatele sice nebyl jediným, ale přesto zásadním faktorem, který měl za následek vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických činitelů a následně v důsledku plošného odtěžování napadených stromů taktéž podmínek pro působení škodlivých abiotických činitelů. Povinnosti vlastníka lesních pozemků v ochraně lesa jsou stanoveny lesním zákonem. Skutečnost, že stěžovatel zvolil opatření v ochraně lesa před hmyzími škůdci ve formě bezzásahovosti i přesto, že ho osoba odborně způsobila v oblasti lesního hospodářství dlouhodobě upozorňovala na jeho zákonné povinnosti (ačkoliv stěžovatel sám poukazoval na svou nevzdělanost v oblasti lesního hospodářství), svědčí o porušování zásad při ochraně lesa před hmyzími škůdci.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je podána včas, osobou k tomu oprávněnou a míří proti rozhodnutí, proti kterému je kasační stížnost přípustná.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Nejprve se soud zabýval obecně formulovanou námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Z judikatury vyplývá, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, je nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS). Napadený rozsudek městského soudu však uvedená kritéria přezkoumatelnosti splňuje. Soud se zabýval podstatou žalobních námitek a vysvětlil, proč je považoval za nedůvodné; ostatně sám stěžovatel se závěry městského soudu v kasační stížnosti polemizuje.

[11] Předmětem sporu je zejména otázka, zda se městský soud řádně vypořádal s návrhem na moderaci výše uložené pokuty.

[12] K moderaci sankce podle § 78 odst. 2 s. ř. s. může soud přistoupit jen tehdy, jsou-li naplněny zákonné podmínky, tedy 1) není dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost, 2) ve správním řízení byl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, 3) žalobce včas uplatnil návrh na moderaci sankce a 4) uložený trest je zjevně nepřiměřený. Uvedené podmínky musí být splněny kumulativně (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2018, č. j. 5 As 298/2016-52). Návrh na moderaci sankce může žalobce řádně uplatnit i po uplynutí lhůty k podání žaloby, avšak musí vycházet z žalobního bodu vzneseného ve lhůtě pro podání žaloby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 1 As 30/2004-82).

[13] Podle hodnocení městského soudu nebyla v případě stěžovatele splněna čtvrtá podmínka, tedy zjevná nepřiměřenost uloženého správního trestu. Městský soud stěžovateli neumožnil, aby navrhl důkazy k prokázání svých majetkových poměrů, neboť tento návrh (učiněný při jednání) považoval za opožděný. Současně stěžovateli vytkl, že ve správním řízení ani v žalobě nesplnil povinnost osvědčit své majetkové poměry, které by nasvědčovaly tvrzení o nepřiměřené až likvidační výši pokuty. Soud tudíž návrh na moderaci vypořádal s tím, že výši pokuty inspekce odpovídajícím způsobem odůvodnila. Jinak řečeno, městský soud nedospěl k závěru o zjevné nepřiměřenosti výše pokuty, a proto neshledal ani prostor pro zásah v podobě moderace.

[14] Městskému soudu lze přisvědčit v tom, že stěžovatel v průběhu správního řízení neposkytl potřebnou součinnost tak, aby správní orgány mohly lépe vyhodnotit výši uložené pokuty a vyhnout se její tvrzené nepřiměřené výši. Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133, č. 2092/2010 Sb. NSS, záleží „především na

pokračování

účastníku řízení, zda projeví svůj zájem na tom, aby uložená pokuta pro něj neměla likvidační důsledky, tím, že správnímu orgánu poskytne základní údaje o svých osobních a majetkových poměrech a tyto také věrohodným způsobem doloží či umožní správnímu orgánu, aby ověřil jejich pravdivost např. tím, že zbaví pro tento účel výše zmíněné orgány veřejné moci mlčenlivosti. Pokud tak účastník řízení neučiní a naopak odmítne poskytnout správnímu orgánu v tomto ohledu dostatečnou součinnost, bude správní orgán oprávněn vyjít pouze z údajů, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení a které si správní orgán může zjistit bez součinnosti s účastníkem řízení (vedle katastru nemovitostí např. z obchodního rejstříku, pokud jde o subjekty v něm zapsané, nebo z výpovědí svědků znalých osobních a majetkových poměrů účastníka řízení). Nepovede-li tento postup k přesnému výsledku, může si správní orgán takto učinit také jen základní představu o příjmech a majetku účastníka řízení, a to i na základě odhadu, tedy do určité míry obdobně, jako postupuje trestní soud podle výše zmíněného ustanovení § 68 odst. 4 trestního zákoníku.“

[15] Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71, č. 3577/2017 Sb. NSS, může žalobce ve věcech správního trestání v řízení před krajským soudem použít i takové námitky zpochybňující zjištěný skutkový a právní stav a jim odpovídající důkazní návrhy, které dříve neuplatnil ve správním řízení o přestupku. Navzdory pasivitě obviněného z přestupku ve správním řízení nelze tato tvrzení bez dalšího považovat za nepřijatelná. Nejistí-li správní orgán dostatečně skutkový stav věci, a přesto rozhodne o vině, může obviněný v řízení před soudem poukázat na jiné rozumně se nabízející varianty skutkového děje, případně k nim nabídnout důkazy. Je pak úkolem krajského soudu, aby v mezích možností soudního přezkumu tato tvrzení podrobil konfrontaci s napadeným rozhodnutím a s obsahem správního spisu a případným dokazováním eliminoval námitky obviněného, které nejsou pravděpodobné.

[16] Rozšířený senát výše nastíněné závěry vyslovil ve vztahu k posouzení viny obviněného z přestupku. Nejvyšší správní soud v nyní řešené věci vyšel z citovaného usnesení rozšířeného senátu a aplikoval je i na otázku trestu, konkrétně hodnocení zjevné nepřiměřenosti trestu za účelem výkonu moderačního oprávnění soudu. Součástí rozhodování o trestním obvinění ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) je kromě rozhodnutí o vině rovněž rozhodnutí o uložení správního trestu za spáchaný správní delikt. Výrok o uložení trestu přitom závisí na výroku o vině. Není proto důvod, aby soud činil z hlediska přípustnosti žalobních tvrzení, která obviněný z přestupku uplatnil poprvé až v žalobě, rozdíl mezi kategoriemi viny a trestu. V obou případech se uplatní princip plné jurisdikce. Potřeba připustit provedení důkazů v řízení před krajským soudem, jimiž bude žalobce navzdory své dřívější pasivitě ve správním řízení prokazovat (zjevnou) nepřiměřenost uloženého trestu, pak vyvstane především v souvislosti s pokutami v rádech desítek až stovek tisíc korun a vyšších (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2021, č. j. 1 As 373/2020-40).

[17] Nejvyšší správní soud si je vědom formulace použité v § 78 odst. 2 s. ř. s., podle níž je soud oprávněn přistoupit k moderaci uloženého trestu tehdy, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil. Toto ustanovení je však třeba vykládat konformně s čl. 6 Úmluvy a v souvislostech, na něž kasační soud poukázal výše.

Lze totiž uvažovat o situaci, kdy obviněný z přestupku založí strategii své obhajoby na tvrzení, že skutek se vůbec nestal, případně že se stal, ale není přestupkem, nebo že se stal, avšak nespáchal jej obviněný. V těchto případech nelze po obviněném rozumně požadovat, aby v řízení o přestupku současně prokazoval své osobní a majetkové poměry pro případ, že jej správní orgán uzná vinným. Takový přístup by obviněného již předem nutil tvrdit a prokazovat osobní a majetkové poměry, třebaže by správní orgán následně dospěl k závěru o jeho nevině. Pasivita pachatele přestupku ve vztahu k poskytnutí informací o jeho majetkových a osobních poměrech ve správním řízení jej tedy nezabavuje možnosti namítat nepřiměřenou nebo až likvidační výši pokuty v souvislosti s návrhem na moderaci její výše v řízení před krajským soudem a činit v této souvislosti důkazní návrhy.

[18] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu zjistil, že stěžovatel v žalobě namítal mj. nesprávné užití správního uvážení. V rámci tohoto žalobního bodu (str. 6 žaloby) pak stěžovatel namítl, že žalovaný měl přihlédnout k jeho majetkovým poměrům a nevycházet pouze z přehledu nemovitostí. Zdůraznil, že výše pokuty by měla být přiměřená „rozsahu a typu vlastnictví“. Poukázal také na malou rozlohu lesa. Dále uvedl, že pokuta je zcela nepřiměřená ve srovnání s pokutami, které byly uloženy Národnímu parku Šumava a Lesům České republiky. Poukázal na další skutečnosti, které podle jeho názoru svědčí o nesprávném použití správního uvážení, a zopakoval, že se jedná o nepřiměřeně vysokou pokutu.

[19] S ohledem na výše uvedené má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatel mohl navrhnout moderaci správního trestu i po uplynutí lhůty pro vymezení žalobních bodů. Z rozsudku č. j. 1 As 30/2004-82 plyne, že „*aby tak mohl učinit [uplatnit návrh na snížení trestu či na upuštění od něj po uplynutí lhůty k podání žaloby], musí již v žalobě výslovně napadat nepřiměřenost trestu a své přesvědčení o tom, že správní orgán pochybil při stanovení výše trestu, musí v průběhu řízení před soudem též zdůvodnit*“. Stěžovatel v žalobě opakovaně výslovně zpochybnil přiměřenost výše pokuty a poukazoval na řadu okolností, které inspekce při stanovení výše pokuty podle jeho mínění nevezala řádně v potaz.

[20] Podkladem pro návrh na moderaci musí být tvrzení, že trest uložený žalobci je nepřiměřený, resp. polemika s přiměřeností trestu. Na nepřiměřenost uložené pokuty přitom stěžovatel v žalobě na více místech poukazoval. Učinil tak v souvislosti s tvrzením, že správní orgány nepřihlédly ke všem skutečnostem významným pro určení výše sankce. Jelikož návrh na moderaci stěžovatel neučinil opožděně, mohl v souvislosti s ním navrhnout rovněž provedení relevantních důkazů. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 4 Azs 176/2006-84, platí, že „*navrhování důkazů, které mají podpořit tvrzení uvedená v žalobě, popřípadě v jejím včasném rozšíření, nelze považovat za rozšíření žaloby, a není proto omezeno lhůtou stanovenou v § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.*“ Připouští-li judikatura (za výše uvedených podmínek) uplatnění návrhu na moderaci i po uplynutí lhůty pro podání žaloby, nelze s odkazem na koncentraci řízení zamítnout související důkazní návrhy. Jelikož byl stěžovatel oprávněn navrhnout moderaci pokuty při jednání, logicky mohl navrhnout rovněž provedení důkazů ohledně svých majetkových či osobních poměrů, které podle jeho mínění svědčí o zjevné nepřiměřenosti pokuty. Jedná se o zásadní předpoklad pro úspěšný návrh na provedení moderačního oprávnění soudu. V opačném případě by možnost navrhnout moderaci sankce i při jednání pro stěžovatele postrádala význam. V posuzované věci tak nelze souhlasit s městským soudem v tom,

pokračování

že stěžovatel navrhl doplnění dokazování po uplynutí lhůty pro vymezení žalobních bodů, tedy opožděně.

[21] V bodu 21 napadeného rozsudku soud uvedl, že výši pokuty považuje za zdůvodněnou konkrétními skutkovými okolnostmi případu. Soud přitom při výkonu moderačního práva zkoumá, „zda nedošlo k excesu při individualizaci trestu, tedy zda a jak bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu a zda byl v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu a v té výměře, která splní účel trestu a není zjevně nepřiměřená“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2010, č. j. 7 As 71/2010-97, č. 2209/2011 Sb. NSS). Majetkové poměry pachatele jsou jednou z okolností významných pro určení individuální výše pokuty, včetně požadavku na její nelikvidační výši. Samotné majetkové poměry bez dalšího automaticky nevedou k uložení nižšího trestu, vedou však k individualizaci uloženého trestu tak, aby trest splnil své funkce (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2021, č. j. 1 As 498/2020-29). Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené přisvědčil stěžejní kasační námitce, podle níž městský soud nemohl řádně posoudit, zda je pokuta ve výši 280 000 Kč pro stěžovatele zjevně nepřiměřená, nevycházel-li ze všech hledisek rozhodných pro určení výše pokuty, mezi něž se řadí mj. osobní a majetkové poměry stěžovatele. Městský soud tedy zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé, pokud nepřipustil důkazní návrh stěžovatele, kterým chtěl stěžovatel za účelem rozhodnutí o návrhu na moderaci pokuty prokázat své majetkové poměry.

[22] Ve vztahu k námitce naplnění skutkové podstaty přestupku se Nejvyšší správní soud ztotožnil s posouzením městského soudu. Z hlediska naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona o inspekci je irelevantní, že podmínky pro šíření kůrovce jsou zapříčiněny především klimatickou změnou, kterou nelze stěžovateli klást k tíži. Stěžovatel je jako vlastník lesa povinen plnit povinnosti, které mu ukládá zákon a prováděcí předpisy. Je zřejmé, že ani v případě řádného postupu stěžovatele by k úplnému omezení výskytu kůrovce nedošlo. Stěžovatel přesto mohl a měl učinit opatření, která by předcházela či zabránila šíření kůrovce v takové míře, jako se tomu stalo nyní. Do určité míry proto stěžovatel podmínky pro působení škodlivých činitelů ovlivnit mohl.

[23] Skutečnost, že právní předpisy nestanoví taxativní výčet opatření k zabránění výskytu a rozmnožování kůrovce, není v tomto ohledu rozhodující. Povinnost provádět opatření, která slouží k předcházení a zabránění škodlivých činitelů na les, stanoví obecně § 32 lesního zákona. Opatření k ochraně lesa před hmyzími škůdci pak upravuje rovněž § 4 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže. Konkretizaci či individualizaci obecně vymezených opatření pak lze spatřovat právě ve spolupráci s odborným lesním hospodářem, v jeho doporučeních a výzvách. Na tyto opakované výzvy ovšem stěžovatel nereagoval, resp. vůbec je nepřevzal, stejně jako výzvy orgánů státní správy lesů. Sám stěžovatel proto vlastním přístupem zapříčinil, že se neseznámil s preferovaným způsobem ochrany lesa před škůdci. Subjektivní dojem stěžovatele, že učinil veškerá potřebná opatření, není rozhodující. Stěžovatel jako laik v oboru lesnictví měl tím spíše následovat pokyny odborného lesního hospodáře, jehož

posláním je zajišťovat vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle příslušných právních předpisů.

[24] Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší posuzovat, jaký způsob opatření k předcházení a zabránění působení škodlivých činitelů na les byl v případě stěžovatelova lesa optimální. Jedná se totiž o úkol odborného lesního hospodáře, jehož opakovaných výzev však stěžovatel neuposlechl a ani s ním zamýšlený postup nekonzultoval. Je přitom v zájmu nejen vlastníka lesa, ale celé společnosti, aby odborný lesní hospodář vykonával v součinnosti s vlastníkem lesa k tomu potřebné činnosti kvalitně a v co možná nejširším rozsahu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2016, č. j. 4 As 201/2015-121). Namísto potřebné součinnosti s odborníkem se stěžovatel odvolává na do značné míry nesouvisející informace z médií ohledně tzv. bezzásahových lesů; navíc se v jím odkazovaných případech jedná o území národních parků a rovněž lesy jiné kategorie ve smyslu § 6 lesního zákona.

[25] Námitku týkající se závaznosti výzev odborného lesního hospodáře stěžovatel nevznesl v žalobě, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud se jí proto nezabýval (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm bude městský soud vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), v jehož světle znovu posoudí, zda nebyla uložena pokuta s ohledem na stěžovatelovy osobní a majetkové poměry zjevně nepřiměřená. Aby tak mohl soud učinit, musí mít stěžovatel možnost v řízení tvrdit a odpovídajícím způsobem doložit své osobní a majetkové poměry. Dospěje-li soud k závěru o její zjevné nepřiměřenosti, budou dány podmínky pro uplatnění moderačního oprávnění soudu. V opačném případě soud žalobu zamítne.

[27] Městský soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu